

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . K 28.—
 za pol leta " 13.—
 za četrt leta " 6.50
 za en mesec " 2.20
 za Nemčijo ocelotno " 29.—
 za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . K 24.—
 za pol leta " 12.—
 za četrt leta " 6.—
 za en mesec " 2.—
 V upravi prejemam mesečno K 1.90

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Današnja številka obsega 6 strani

Udarec na Dunaju.

Krščanskosocialna stranka je doživela včeraj na Dunaju velik poraz. Skoro vsi krščanskosocialni poslanci z voditelji vred so propali na celi črti proti dunajskim svobodomislecem in socialnim demokratom, ki so si za enkrat Dunaj osvojili.

Kje tiče vzroki tega poraza?

Prvi vzrok je pomanjkanje organizacije. Ko bi imeli nižjeavstrijski krščanski socialci tako velikansko organizacijo kakor jo imajo katoličani v Nemčiji, bi bil ta polom popolnoma izključen. Agitatorjev je imela krščanskosocialna stranka sicer veliko, a vsa ta agitacija tik pred volitvami je popolnoma brezuspešna, ako nima stranka organizirane armade, ki je prešnjena s strankinim prepričanjem in pripravljena vedno za boj. Dokler ne bodo krščanski socialci te organizacije izvedli, bodo zmirom razočaranja doživeli. Nemški katoličani se ne bojejo nobenih včitev; oni razpolagajo z organiziranimi stotisoči, ki so sklenjeni v železne vrste. Zato so tudi vedno pravljeni.

Osodna napaka krščanskih socialcev je tudi ta, da venomer povdajajo le srednje stanove in da se za delavske mase premalo brigajo. Na Dunaju je na stotisoč delavcev, ki so skoraj vsi socialni demokrat; še celo mestni uslužbeni so začeli zadnje čase iz krščanskosocialne stranke uhajati. Če pomislimo nadalje, da šteje avstrijska socialna demokracija okoli pol milijona organiziranega delavstva, med tem ko je v krščanski socialni stranki približno 80.000 delavcev združenih, je vsem avstrijskim katoličanom natanko začrtana pot, katere se imamo v prihodnje držati. Da socialna demokracija na Nemškem med protestanti napreduje, je umljivo, da se na Avstrijskem med katoličani tako širi, je manj umljivo. Dokler se ne bo krščanskosocialna stranka na Dunaju tega dela z vso vnuco lotila, je vsako upanje na boljšo prihodnost prazno.

Slednjič ne smemo tudi pozabiti, da je bila krščanskosocialna stranka na Dunaju od nekdaj stvor prav posebne vrste. Kot meščansko-gospodarska stranka je bila ustanovljena iz vseh mogočih elementov; v njej so se zbirali krščanskokatolički pa tudi nemškonacionalni in socialni politiki, in samo mojsterska roka dr. Luegerja je

vsem tem strujam znala dati enotno smer.

Nesreča je bila tudi za stranko, da je vzel njene vajeti v roke Albert Gessmann, mož, ki je izborni agitator ali slab politik. Mož ni razumel naloge, ki mu jo je dal ob svoji smrti dr. Lueger: »Halt! mir meine Leute zusammen!« Glavni vzrok včerajnjega poraza je Gessmannova vladinovska politika in njegova zvezza z nemškim imenom! Če bi bila krščanskosocialna stranka ostala kolikortoliko samostojna in se ne vdinjala vlad, če bi njenim voditeljem ne bilo toliko za to, da zasedejo ministrske stolce, če bi se ne bili spustili v nacionalno tekmo z najhujšimi šovinisti in se postavili na čelo krivičnemu nemškemu zistemu, bi še danes stali neomajani. Dokler so krščanski socialci sami zase korakali ne glede na desno in levo in samostojno politiko vodili, so rasli, kocor hitro so pa začeli z nemškimi nacionalci koketirati, je šlo z njimi navzdol. Da je k temu padcu tudi pomagala premajhna požrtvovalnost in komoditeta nekaterih krščanskosocialnih veljakov, je tudi gotovo. V politiki pomeni stagnacija smrt za stranko.

Ne smemo tudi pozabiti, da je krščansko časopisje na Dunaju majhno, malo razširjeno in da mu stoji nasproti cela šuma judovskih in socialnodemokratičnih listov, kateri izhajajo v stotisočih izvodih in ubijajo sproti vsako krščansko iskro, ki jo zanete v ljudstvu krščanski listi.

Da bode imel ta poraz na Dunaju občutne posledice, ni dvoma. Dunajski Freisinn je dan po volitvah v svojem glasilu v narodnogospodarskem delu objavil, da se krščanskosocialnega poraza posebno veseli — borza in dunajski velekapital. Freisinn razglaša, da se bo zdaj ustavilo delo za obrtno reformo, prizadevanja proti umazani konkurenči, kartelom in špekulaciji. Seveda freisinska drevesa, klub temu, da je v parkovem okraju zmagal judovski milionar Friedmann, ne bodo zrastala do nebes, vendar pa bodo na Dunaju mali ljudje britko občutili oslabljenje krščanskosocialne stranke. Obrtniki, ki so bili vsled Verganijeve hujskarije s krščanskosocialno stranko posebno nezadovoljni in so zabavljali zoper njen »agrarizem«, zdaj lahko premišljajo, na kakšnih rožicah se jim bo postalo, če pride Dunaj ves v roke Freisinha in socialne demokracije.

Kar se nas tiče, bi seveda obžalovali, če bi judovskemu liberalizmu in

socialni demokraciji vsled dogodkov na Dunaju greben zrastel, vendar pa ima cela stvar tudi svojo dobro stran. Če se oslabi krščanskosocialna stranka, se oslabi tudi vlada in tista smer, ki jo je dozdaj hodila. Kar se pa tiče verskega boja, je sicer gotovo, da bo Freisinn v zvezi s socialno demokracijo v parlamentu tiščal naprej svojo »zakonsko reformo«, »osvobojenje šole« in sežiganje mrličev ter podobno, vendar pa se resnega ni nič batiti. Če pridejo liberalci in socialisti s temi stvarmi resno na dan, takrat bo po Avstriji hudo zašumelo in Freisinn se bo pošteno prekucnil. Nič ni danes v Avstriji bolj nevarno, kakor katoličane razdražiti. Sicer pa tudi med tistimi, ki se štejejo za liberalce ali poliberalce, »agrarse«, »radikalce«, »nacionalce« itd. ni za kulturni boj prav nobene prave korajže. Če pade Gessmann, še ni padla katoliška zavest v Avstriji, ki ni bila še nikoli močnejša, kakor je danes. Žato pa pameten človek na globo, ki jo ob tej priliki ženejo naši liberalni listi, nič ne da.

Dogodek dneva je poraz dunajskih krščanskih socialcev, ki jih je porazil svobodomiseln blok. Padec je bil za širšo javnost neumljiv, a če se vsele svobodomislici, da je sedaj Dunaj za vse večne čase iztrgan krščanski misli, se motijo. Dunajsko ljudstvo bo kmalu izpozna, da se je vpreglo v izkoričevalni judovski voz in stvar se bo izpremenila.

Judovsko časopisje se sedaj norguje, da je od velike krščanskosocialne stranke ostalo le agrarno strankino krilo in to je pravzaprav res. Saj so padli najzvestejši oprode dr. Luegerja, njegova stará garda princ Liechtenstein, dr. Pattai, dr. Gessmann, Steiner, Prohaska.

O vzrokih padca se bo še zelo veliko pisalo, a glavni vzrok bo pač ta, ker so se voditelji krščanskosocialne stranke prevzeli in izgubili stik s svojimi volilci. Lueger je še kot župan bil vedno v trajnem stiku po shodi s svojimi volilci, a to je po njegovi smrti prenehalo. Zato je bil sedaj tudi oddanih toliko praznih glasovnic in zato je svobodomiselnstvo zaenkrat iztrgal Dunaj krščanskim socialcem.

Krščanskosocialno časopisje piše, da včeraj niso bili premagani z golj dunajski krščanski socialci, marveč premagan je bil tudi Bienerthov zistem. Sicer so pridobili krščanski socialci nove mandate v Bukovini, na severnem Češkem in na Zgornjem Avstrijskem,

a te pridobitve ne nadomeste dunajskih izgub. Vladna večina zato ni zgolj oslabljena, marveč popolnoma razbita. Vlada mora dobiti novo večino in zato bo moral Bienerth najbrže odstopiti.

Kaka bo bodočnost novega državnega zbora, to je pričelo že skrbeti tudi nemške svobodomiseline liste. »Tagespost« n. pr. piše, da padec Bielohlawkov, Gessmannov in drugih ne pomenja padca krščanskosocialne stranke, marveč da so Dunajčani odstranili zgolj neljube jim osebe. Svobodomiselno časopisje se je pričelo tudi že norčevati iz socialne demokracije, češ, da ji ni šlo za drugo, kot da preskrbe svojim voditeljem mandate in da je sklenila zato najumazanejše kompromise. Rešila je tako nekaj mandatov, a izgubila ves ugled. Pametno nemško svobodomiselno časopisje se boji, kaj da denese bodočnost. Boji se pa tudi velike odgovornosti, ki čaka nemško narodno zvezzo, ki šteje že danes 94 poslancev, izvzemši dunajske svobodomislice in Vsenemce.

Z volivnega bojišča.

ZAHVALA.

Vsem častitim volilcem, ki so mi pri državnozborski volitvi svoje zaupanje izkazali in svoje glasove oddali, se prav lepo zahvaljujem.

Lahko bi bil sicer uspeh lepši, ko bi bili vsi slovenski volilci storili svojo dolžnost ter ne iz malomarnosti ostali doma, oziroma celo svoje prepričanje izdali.

Vsi naši glasovi so bili zares oddani iz prepričanja, oddani od neodvisnih in značajnih mož.

To nas tolaži in nam daje upanje za prihodnjost.

Delajmo naprej, da bodo naše vrste vedno močnejše tudi v tistih krajih, kjer se narodna zavest komaj šele proučuje!

Ne bojimo se nikogar, ne naših narodnih nasprotnikov, ne vlade, ki je letos menda izdala navodilo, da naj vsi njeni uradniki volijo našega narodnega nasprotnika; sam okrajni glavar prišel je in je volil, dasiravno se da sedaj okrajni glavarji niso udeležili volitve.

Stranke in vlade pridejo in minejo, le narod ostane, on se do sedaj ni dal pogubiti in se tudi ne bo.

Ivan Rebek,
ključavničarski mojster in hišni posestnik v Celju.

LISTEK.

Josip Vandot:

Vilranec.

Pripovedka iz davnih dni.

(Dalje.)

Tri sinice so priletele od nekod in so se vsele na bližnjo jelšo. Začeljale so lepo in prijetno z drobnimi listi in pljuskajočimi valčki modre Save. A vse drugo je bilo tiko kroginkrog.

»Oče, mati! Rešitev vama prinesem — zagotovo jo vama prinesem.«

To je še zaklicala Jelica proti gradu. Potem pa je hitela po ozki stezi ob Savi navzgor. Ko je prispela do ozke brvi, se je obrnila in je krenila čez brv v tiki gozd. Le malo shojena steza se je vila med gostim grmovjem, pod visokimi smrekami in širokimi bukvami. Oprasnil je tupatam bodeč grm deklico po roki ali bosi nogi, a ni se menila za to. Bila je trdnopričana, da gre iskat rešitev za očeta in mater. Naravnost k Rušici pojde; Rušica pa se ji nasmeje prijazno, in se zvečer bodo starši sedeli veselo doma.

Nasmehnila se je deklica, pa se je plazila še hitreje skozi grmovje. Prišla je že do roba gozda in je gledala v do-

linico pod sabo. A dolinica je bila zaraščena in drugega se ni videlo kakor goščava kroginkrog. In iz te goščave so prihajali tiki glasovi, kakor bi žuborela majhna voda med kamenjem. »Stanis to,« je pomislila Jelica. »Tu nekje mora prebivati Rušica.«

Dlanji je nastavila k ustom in je zaklicala na ves glas v zeleni gozd: »Rušica, Rušica!«

Oddaleč je odmeval njen glas in Jelica je poslušala. Odmev je utihnil in potem je bilo zopet vse mirno po gozdu. Še dolgo je čakala Jelica tam ob robu gozda. Ko pa se ni ganilo ničesar krog nje, je zaklicala vnovič: »Rušica, Rušica! — A ni je čula Rušica in ji ni odgovorila. Zaskrbelo je malo deklico, a vendar je tolažila sama sebe. »Pojdem še naprej — morda stoji njen koča tam doli . . .«

Po strmini se je spustila navzdol. Tu in tam se je še ustavila in je klicala Rušico. A zaman. Vse je bilo tiko. Oglasil se je le samoten ptič, ki je sedel na visoki veji in se čudil deklico. Jelica je prišla v dolinico in se je splazila v grmovje. A zmanjkalo ji je naenkrat steze. Da bi jo zopet našla, je spela s trudem med goščo naprej. A prišla je do mesta, kjer je bilo grmovje tako gosto, da ni mogla dalje. Krenila je v stran in se je plazila dalje.

Zašlo je bilo solnce in mrak je postal po dolini. Vse je bilo tiko kroginkrog; le tupatam se je slišal iz gostega grmovja obopen glas, ki je klical jokačo: »Rušica, Rušica! — A nihče mu ni odgovoril. Niti samotna ptica, ki je že zadremala na visoki veji. Jelica je bila zašla in ni vedela, kje vodi pot naprej in kje nazaj. A že je prihajala noč in se je vsedala med gosto grmovje.

Zavel je lahen veter preko dolinice; veje dreves so se stresle in grmovje je zašumelo. In takrat se je zdelo Jelici, da sliši slabotno pasje lajanje. Nekje iz bližine prihaja in se čuje prav razločno. Nov up je navdal malo deklico. Morda je blizu Rušice; morda stoji tam starinka koča. Ne dobi je črna noč sredi grmovja! Blizu Rušice je zdaj in blizu rešitve za drage starše . . . Z novimi močmi se je plazila naprej. Temno je že postal krog nje tako, da je le komaj še razločevala debele korenine pred sabo. Vedno bližje je prihajalo pasje lajanje; bilo je že tik pred deklico, in takrat je prispela Jelica na trato. Zadnji žarki umirajočega dneva so se še svetli bledo na trati.

V nedoločnih obrisih je videla blizu uglašeno stezo. Oddahnila se je in je stopala proti vasi.

Steza jo je privredila hipona na klovovno pot, ki se je vila navzdol. Ze

se je čulo šumljanje Save in skozi veje so se že svetila razsvetljena okenca tam doli na vasi. Jelica je hitela čez leseni most, čez polje in dalje na cesto. Pozno ponoči je že bilo in razsvetljena okenca so ginila drugo za drugim. Prav blizu so bile že vaške hišice in prav blizu se je že čulo srdito pasje lajanje.

V velikih skrbeh so bili sosedovi zaradi Jelice. Nihče ni šel k počitku, ampak so čakali na siroto. Ko pa je le ni bilo od nikoder in so bile zvezde že gosto posejane na nebuh, je vstal sosed v Tone, da gresta v noč iskat siroto.

A takrat je potkal nekdo boječe na vrata. Ko so jih odprli, je stopila v izbo Jelica, potrta in shujšanega obraz.

VI.

Svetlo je že posijalo solnce drugo jutro skozi mala okenca v sobico, kjer je spala Jelica. Pogledala je krog sebe in se je začudila, da je mogla spati tako dolgo. Skoro sram jo je bilo. Zato pa je urno skočila s postelje in se je napravila. Šla je v kuhinjo, kjer je našla gospodinjo. Skodelico gorkega mleka ji je podala dobra sosedka. Sočutno je gledala njen bledi, shujšani obraz.

Hitro je vstala, pa je rekla sosed:

»Teja, jaz bom gnala naše koze na pašo. Včeraj so bile ves dan doma.«

»No, pa jih ženi,« je odvrnila so-

Inserati:

Enostolpa petitvrska (72 mm):
 za enkrat . . . . po 15 v.
 za dvakrat . . . . " 13 "
 za trikrat . . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
 enostolpa petitvrska (72 mm)
 30 vinjarjev.

Izhaja:
 vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Upravljeni je v Kopitarjevi ulici štev. 6.
 Avstr. poštna bran. račun št. 24.797. Ograke poštna bran. račun št. 26.511. — Upravljeni je v Kopitarjevi ulici štev. 6.

</

IZID OŽJH VOLITEV NA KOROŠKEM V ŠTEVILKAH.

V celovški okolici je dobil včeraj nemškonacionalni kandidat Lučovnik 2958 glasov, socialni demokrat 2233 glasov, pri volitvi 13. junija je imel Lučovnik 2107, socialni demokrat 1696 in Slovenec 653 glasov, v velikovškem okraju je izvoljen včeraj nemškonacionalni kandidat Nagele, ki je dobil 3493 glasov, socialni demokrat Eich je dobil 2181 glasov. Dne 13. junija je dobil Nagele 1923 glasov, socialni demokrat 1584 glasov, Slovenec 470 in krščanski socialni 172 glasov.

V okraju Volšperk je dobil nemški nacionalec Pongratz 3557 glasov, kršč. socialec Walcher 3434 glasov, pri volitvi 13. t. m. je dobil nemški nacionalec 2459, Walcher 3054 in socialni demokrat 1421 glasov. V okraju Beljak je dobil včeraj socialni demokrat Riese 3442 glasov, nemški nacionalec 3263 glasov, pri volitvi 13. t. m. je dobil nemški nacionalec 2631, socialni demokrat 2927, Slovenec 222, krščanski socialni 289 glasov. V okraju Spittal je izvoljen Steinwender.

V lavantski dolini se socialni demokratje niso držali dogovora s kršč. socialeci in so volili proti Walcherju. Slovenci so imeli lepo disciplino.

Nemški nacionalci so imeli prej na Koroškem šest mandatov, sedaj jih imajo osem. Na Koroškem bo treba še mnogo podrobnejše dela.

VOLITVE NA KRASU.

V ajdovskem volilnem okraju je dobil dr. Gregorin 1251, dr. Stepančič 1118 glasov, to pa zato, ker so komisije v Črničah in Gojačah uničile nad 150 naših glasov, ker je bilo ime kandidata tiskano. V komenskem okraju je dobil dr. Gregorin 843, Stepančič 1122 glasov, v sežanskem okraju je dobil dr. Gregorin 1876, Stepančič 550 glasov.

NEMŠKI KRŠČANSKI SOCIALCEV
je bilo v prvi volitvi 13. t. m. izvoljenih 64, včeraj jih je bilo izvoljenih 12, torej bodo v novem državnem zboru nemški krščanski socialci imeli 76 mandatov. Dunaj ima sedaj samo štiri krščansko-socialne državne poslanke, dočim so pred 13. junijem nemški krščanski socialci imeli 20 dunajskih mandatov, svobodomisinci 3, socialni demokratje 10. Socialni demokratje so dobili na Dunaju devet novih mandatov, tako, da ima Dunaj sedaj večino socialno-demokratskih poslancev. Včeraj so izgubili krščanski socialci na Dunaju 15 mandatov, od katerih so dobili sedem mandatov nemški liberalci, ki imajo sedaj na Dunaju 10 mandatov in osem socialni demokratje, ki imajo sedaj na Dunaju 19 poslancev.

187 ARETIRANIH.

Na Dunaju je bilo aretiranih včeraj 187 oseb.

VESSMANNOVEM VOLILNEM OKRAJU

je bil včeraj silen boj. Poroča se o velikih nasilnostih. Krščansko socialna poslanca Miklas in Schraffl sta bila znatno ranjena z noži.

BUKOVINI

v okraju Radauc je, kakor smo poročali, padel žid Brunner, izvoljen pa ni Skedl, ampak kršč. socialec Hruschka. Ta mandat so nemški nacionalci izgubili.

POSREDOVANJE ITALIJE V CETINJU.

V Cetinju je italijanski poslanik dobil ukaz, da naj posreduje pri črniški vladni, da se vrnejo albanski begunci v Turčijo. Tudi na kralja bo moral italijanski poslanik vplivati v tem smislu.

SULTAN V MAKEDONIJI.

Sultan se je peljal 20. t. m. v Monastir. Progo Solun-Monastir so zelo strogo zastražili. Pred sultanovim vlastkom se je peljal varnostni vlak. Sultana so po vseh postajah živahno pozdravljali.

PROTI RUSKIM SAMOSTANOM V SRBIJI.

Ker se hočejo Rusi polasti zgodovinsko slavnega samostana Dekani, kjer so dragocene zbirke, je srbska javnost tako vznemirjena. Belgrajske »Večerne Novosti« pozivajo na protestne shode, na katerih naj se zahteva, da naj zapuste ruski menihi Srbijo.

STRAH PRED REPUBLIKO NA PORTUGALSKEM.

»Morningpost« poroča iz Londona, da je položaj kljub vsem pomirjevalnim poročilom vlade zelo resen. Severno in vzhodno mejo so zasedli z vojaki in s topovi. Morsko obrežje od Viane do Valence straži 5000 mornarjev. Pod orožje so pozvani rezervniki prve in četrte divizije. Vlada je zagrozila, da bo postavila pred vojno sodišče vse, ki ne bodo na poziv do petka se javili pri svojih vojaških oddelkih. Portugalski namreč nočejo k vojakom in so nasteli zgolj v Lizboni 4000 deserterjev.

Dnevne novice.

+ **Slovenski liberalci in poraz krščanskih socialcev.** Slovenski liberalci so že pozabili na svoje rane, ki so jih prinesli iz volilnega bojišča. Neznanško se vesele, da so krščanski socialci na Dunaju propali. To je tako vpitje, kakor da bi se Rim podrl, ker je krščansko-socialna stranka v Avstriji nekaj mandatov izgubila. Ta liberalni krik nam dokazuje, da so naši liberalci protikrščanska in zraven tudi protijudiska stranka. Naši liberalci kar ne morejo strepeti, da pride tisti »veliki« dan, ko bo zavladal v avstrijskem parlamentu židovski korobač, ki bo padal po hrbitih avstrijskih katoličanov in ko bo svobodomiseln židovstvo s svojimi junaki, kakor Zenker, Hock et consortes začelo v dunajski zbornici protiverski boj. To je tako značilno za naše liberalce in za njih farizejska načela, češ, proti cerkvi nimamo ničesar. Ta krik pa tudi dokazuje, da se je naši liberalci popolnoma zvrsteli. Protežiranja Nemcev na Slovenskem niso bili krivi kršč. socialci, nad katerih porazom se liberalcem tako sladko srce smeje, pač pa nemški nacionalci,

katerim bo šele sedaj greben zrasel, ko jih je prišlo tako veliko število v parlament. Če bo nemško uradništvo preplavilo naše kraje, mislimo, da bo v prvi vrsti trpel slovenski uradnik, ki je dozdaj stal v liberalnem taboru, in zato se nam zdi, da je v slovenskih liberalcih duh mednarodnega svobodomiselnstva veliko večji, kakor narodnjštva.

- **Ljudsko šolstvo.** Imenovani so: Ivan Bajde, Sava; Pavla Vilhar, Kal; Jožef Zupančič, nadučitelj, Prečna; Fr. Musar, nadučitelj, Boštanj; J. Peršl, Krško; Rudolf Horvat, Trnovo; Marija Marinko in Angela Petrič, Vrhnik; Hermina Breindl, Litija; Marija Levec, Šenturška gora. — Vpokojeni so: Amlia Tomc, Žalna; Ivan Kuhar, Krtina; Kristjan Engelmann, Domžale; Ivan Škerbinc, Višnja gora; Karolina Domjanovič, Koroška Bela. — Učitelj Fran Gärtner v Ljubljani se pograja, ker je vpričo učencev čital »Jutro«. — Fr. Kuhar pride v Gornje Pirniče. — Na Kalu pri Št. Janžu se razširi šola v dvorazrednico. — Pritožbo občine Stari Trg pri Poljanah v zadevi volitve občinskih zastopnikov v krajini Šolski svet Stari Trg je c. kr. dež. Šolski svet zavrnil. Voliti imata tudi polnoštevilna občinska zastopa občin Radenca in Dol. — Na c. kr. moškem učiteljiču v Ljubljani se predлага ministrstvu ustavitev pripravljalnega razreda.

- **Srednje šolstvo.** V učni službi se potrdita gimnazialna učitelja Josip Nerad in Ivan Hiller.

+ **Zagradba vipavskih hudournikov.** Za zgradbo hudournikov Močilnik, Pasji rep in Bela je dovolilo c. kr. poljedelsko ministrstvo 6000 dolarjev državnih prispevki do najvišjega zneska 48.000 K, in c. kr. ministrstvo za javna dela 11.000 K.

- **»Narodove« neslanosti z Viča.** V sobotni »Narod« je poslal nek tukajšnji liberalci dopis z Viča, ki nosi nad seboj vsa znamenja obupanega. Izid državnozborskih volitev na Viču ga je tako zmešal in zbegal, da ne ve, kako bi se zmosil nad našimi frančiškani in gosp. nadučiteljem. Ne gre mu v glavo agitacija od naše strani. Da se je agitiralo pri naših volilcih, tega nihče ne taji. Pa agitiralo se je na dopuščen, dostojen način. Pri nas se ni obljubovalo 50 K za glas, niti ni čakal volilcev »prijetno dišeči gulaš«, niti ni tekla pijača, kakor se je godilo pri naših »prijetnih«, ampak se je agitiralo s prepričevalnimi pripomočki. Zato so se na volilci na dan volitve tako moško držali in oddali svoje glasove kandidatu S. L. S. »Narodov« dopisnik trdi, da je »slišal«, da so frančiškani že ob 4. uri zjuril lopalci hlapce po hlevih in jim vsljevali dr. Šusteršiča. No, to bi bila pa res že pregoreča agitacija! Čudno, da ni sporočil dopisnik, da je »slišal«, da frančiškani ob času volitev vsled same agitacije še maševeli niso! Da so se volitve pri nas tako srečno obnesle, gre prva zahvala kršč. soc. delavstvu in pa vrlim Vičanom, ki so ne glede na osebnosti glasovali kar zoper dva kandidata domačina za edino pravo S. L. S. Da pa »Narod« tako brca in udriha po frančiškanih in g. nadučitelju, je kritik strah pred bližajočimi se občinskimi volitvami. In ta strah je opravičen. Ne-

čemo nič prerokovati, ampak toliko rečemo, da se bo delalo. In če se bo od naše strani toliko storilo kakor ob zadnjih volitvah in bodo naši volilci tako odločni kakor so bili zdaj, ne rečemo dvakrat, da bo dopisnik zopet prenečen. In ako bo tudi takrat zagrmelo z zvoniku, mu ne moremo pomoči. Ako bo zopet nervozan, naj si pa zamaši svoja dolga ušesa, s katerimi sliši reči, ki se nikdar godile niso.

- **Nesreča v vevški papirnici.** Včeraj okrog 7. ure zvečer se je v papirnici na »holendarjih« podrla skladalnica na delavko Marijan o Strgar in jo takoj do mrtvega pobila. Ko so odmetali podrtlo blago iz nje, je bila že mrtva. Pokojna je bila vdova, stara okrog 40 let, ter zapušča tri nedorasle otroke, ki so sedaj sirote brez očeta in matere. Prepeljali so jo v mrtvašnico k D. M. v Polje.

- **Odlikovanje.** Cesar je podelil red železne krone III. vrste odvetniku dr. Matevžu Wurzbachu pl. Tannenbergu.

- **Imenovanje.** Učitelj v Idriji, Jožef Novak, je imenovan za okrajnega šolskega nadzornika slovenskih šol v okraju Kočevje.

- **Zavod za pospeševanje obrti v Gorici.** Je razpisal več nagrad v znesku 50 do 400 kron za nove obrtne izdelke za razpečevanje v tujskem prometu. Predmeti morajo imeti značaj goriški, po izdelku, materialu ali karaterističen način izdelovanja. Napravljeni naj bodo tako, da so primerni za spominke za tuje (souvenirje), pripravne velikosti in srečne prodajalne cena znašati kvečemu 10 kron. Tekma za nagrade je odprta vsem do 31. avgusta t. l. in se opozarja nanjo posebno naše umetnike, ki poznajo Goriško. Pojasnilo daje zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

- **Nesreča.** V pondeljek so v bližini Pulja razstreljevali skalovje. Ena nina je prezgodaj eksplodirala in ponesrečili so se pri tem trije delavci. Vsi trije bodo izgubili skorot gotovo vid. Prepeljali so jih v bolnišnico. Eden izmed ponesrečencev, Vrba po imenu, bo težko okreval.

- **Vič-Glinice.** Brzim korakom se bliža 2. julij, ki bo tukajšnjemu katališkemu slovenskemu izobraževalnemu društvu prinesel krono, venec plačila za trud in naporno delo, ki ga je imelo v teku zadnjega leta. Že stoji prijazni Društveni dom, že se je marsikaj lepega, podučnega slišalo pri raznih predavanjih, mnogo krasnih iger se je že v njem uprizorilo. Društvenemu domu se moramo takoreč zahvaliti, da je pri zadnjih državnozborskih volitvah zmagala nad svojim sovražnikom S. L. S. Tako se nam je takoreč z Domom moralno že splačal trud, katerega smo imeli. Posebno veselje nam bo prinesel pa Društven dom dne 2. julija, ko se bo ta dan vršilo slovesno otvorjenje in blagoslovjenje Društvenega doma. Vsi dobro in vernomisleč župljeni se veselimo tega slovesnega dneva, ki bo v naše društvo prinesel novega, svežega življenja. V to sestavljeni veselični odbor že dela vsestranske predpraprave za slavnost, ki se bo vršila dne 2. julija na Viču. Slavnost bo celodnevna. Spored, ki se bo te dni razposlal slavnim

sedaj, »Toda glej, da prideš opoldne domov. Dokler se ne vrneta oče in mati z grada domov, si pri nas doma.«

In sosedna je zavila v rutico kosnega kruha in planinskega sira. Hvaležno je vzprejela Jelica malo kosilce, potem pa se je napotila proti domu.

Še predno je stopila Jelica na dvorišče, je že slišala žalostno meketanje koz, ki so želele ven na prosto pašo. Začule so znane stopinje svoje ljube pastirice in so zameketale še glasneje. Stopila je Jelica k hlevu in je odprla vrata. Obsluso so jo koze in se ji prilizvale. Jelica jih je božala po trdih glavah in vsaki je rekla prijazno besedo. Potem pa je vzela tenko šibko, ki je bila prislonjena ob zidu. Otvorila je široko lesa na dvorišču in koze so stopile ven na cesto. Gnala jih je mimo hiše. Trdo so bila zaprta vrata in okna zagnjena z rdečimi zavesami.

Hudo je postal Jelici v srcu, pa so ji kanile solze iz oči. A šinila je z rokavom preko obraza, in takrat je sklenila, da mora danes najti Rušico.

Na stransko pot so zavile koze in so se ognile vasi. Skozi polje so šle in preko Save. Potem pa so plezale po strminah in so se razkropile po sivem skalnju. Na čelu jim je stopala velika, rjava koza. Kadar je prestopila, je zavrončkljal na njenem vratu zvonček, jasno in srebrno.

Jelica je pogledala za kozami. Ko je videla, da se ne morejo izgubiti nikam, je krenila na levo v gosti gozd. Obstala je pri visoki skali in je zakli-

calna na ves glas: »Rušica, Rušica!« — Dolgo je stala tam in je poslušala. A Rušice ni bilo od nikoder. Šla je dalje po ozki stezi in pri vsakem desetem koraku je klicala Rušico. Zdela se je, kakor da bi bila izginila iz tihga gozda. Jelica je dospela že do roba, od koder se je videlo v malo dolinico. Tu je bila stala že včeraj in je klicala zmanj. Toda če danes pokliče, pa jo bo starda morebiti slišala? Mogoče stoji njen dom tam spodaj med gostim grmovjem?

»Rušica, Rušica!« je zavpila Jelica, držeč svoje dlani kraj ust.

In čuj — tam dolni se je zaslišalo tihno šumenje; razgrnilo se je grmovje in kar naenkrat je stala pred deklico Rušica.

»Kdo kliče moje ime?« je vprašala in se je ozirala okrog. Takrat pa je zaledala deklico pod široko bukvijo. »A, ti si, ptičica? Kaj me ti kličeš?«

Jelica se je prestrašila za hip. Zopet se je spomnila zimskih večerov in pripovedovanja sosedove stare matere. Gledala je stvari naravnost v oči. A te oči so bile tako prijazne in dobre, da jo je minul takoj ves strah. Veselje jo je navdalo zdaj; saj je našla zdaj Rušico in zdaj bodeta oči in mati prosta.

»Ne boj se me, ptičica, ne boj!« je nadaljevala starda. Stopila je bliže k deklici in jo je pogladila po laseh. »Glej, klicala si me, zakaj se me pa boj! Kar lepo mi povej, čegava si in zakaj si me klicala?«

Jelici se je razvezal jezik, pa je odgovorila: »Breznikova sem . . .«

Ko je slišala starda to ime, je stopila korak nazaj. »Breznikova?« je vprašala zategnjeno in je motrila dolgo obraz male Jelice. »Saj res,« je rekla potem. »Podobna si dobremu Martinu, vsa si podobna. Veš, hvaležna moram biti tvojemu očetu. Storil mi je toliko dobrega! Saj je bil zvest prijatelj mojega . . . mojega Lojzeta . . .«

Starda so se porosile oči in glas se ji je tresel, kakor bi hotela s silo zadržati jok. Prijela je Jelico za roko. Nasledi se je pa pomirila in je nadaljevala: »Zato se me ne boj in povej mi kar odkrito, zakaj si me klicala. Sredi gozda sem zaslišala tvoj glas, pa sem prihitela, ker sem mislila, da je nekdo nekdo v potrebi. Kar povej mi in Rušica ti izpolni vsako željo.«

Nič več se ni bala Jelica. Prijela je starko za roko, pa je pripovedovala: »Toliko hudega se je zgodilo pri nas! In nihče nam ne more pomagati. Samo Rušica se pomore, sem si mislila, pa sem šla vas iskat . . . Včeraj sem vas klicala do večera, a niste me slišali.«

»

društvom in odsekom, je zelo bogat in obširen. Nikomur ne bo žal, ako bo dne 2. julija prihitel med vrle, zavedne Vičane. Podrobnosti se bodo tekem 14 dni se sporočile tekem časopisja, tekem privatnih pisem. Za sedaj prosimo naše somišljenike in somišljenice, idite nam pri pripravah za ta slavnostni dan na roke po svojih močeh. Slavnim društvom in bratskim Orlom širom naše domovine pa kličemo na veselo svinjenje dne 2. julija na Viču-Glincah!

Duhovne vaje za č. gg. duhovnike pri oo. jezuitih v Ljubljani, Elizabetna cesta št. 9, bodo meseca julija vsak teden. Začetek vselej v ponedeljek ob 6 uri zvečer. Č. gg. naj se blagovolijo prej pismeno ali ustno oglašati.

Tri orlovske godbe. Iz Št. Jurja pri Šmarji. Binkoštini ponedeljek ostane nam v prijetnem spominu. Kaj takega pa še ni bilo v naši fari. V Št. Jurju so se ta dan sešle tri orlovske godbe. Prva je prišla z veselo koračnico sosednja škocijanska godba. »Prisrčno bod' pozdravljen« — Prva godba orlovska!« je pozdravljala napis na visokem slavoloku. Iz daljave pa že zaslišimo drugo godbo. — Glejte jih, že gredo! — Orli iz Dev. Marije v Polju so peš prikorakali s teškimi inštrumenti prav od doma v Št. Jurje, pet ur hodá. Šentjurška godba z vrim načelnikom bratom Remecem jim je šla nasproti. Prisrčen je bil sprejem tudi bratskih orlovskega godb. Srce se mi je topilo veselja pri pogledu na mlade orlovske čete. Kaj pa zdaj? Ali se bomo malo oddehnili? Ne! Je že odzvonilo k sveti maši. Pozor! V cerkev k službi božji! Župnik Jereb je daroval sveto mašo za zbrane Orle. Šentjurški župnik Debelak v cerkevem govoru stavi Orlom za zgled apostole, ki so od binkoštnega praznika dalje z veseljem trpeli vse zasramovanje zaradi Jezusovega imena. Orlovske godbe svirajo nabožne cerkvene pesmi, zdaj nalahko, komaj slišno, pa zopet krepko — veličastno. Božja služba je minila. Kam pa zdaj? V gostilno? O ne! Četudi utrujeni šli smo k skupnim godbenim vajam. Kapelnik Timišelj vzdigne taktirko, poljska godba zaigra »V boj«, »Bratom Orlom«, — krasno! Vsa čast kapelniku, ki je v kratkem času dosegel lepe uspehe. Krepko je igrala šentjurska godba pod vodstvom pridnega brata Remeca. Lepo je izvajala več godbenih komadov škocijanske godbe. Godbe nastopijo zdaj skupno in zopet posamezno. Napake se popravijo, skupne koračnice določijo.

Poldne je že davno minilo, ko sta vse zbrane Orle — vriž župnik Debelak in duša izobraževalnega društva nadučitelj Remec povabila k obedu — katerega je priredilo šentjursko izobraževalno društvo pod topnjarem Gričarjeve gostilne. Napitnic je bilo pri obedu malo, podučnih govorov dosti. Gospod nadučitelj Remec je govoril o blažilnem pomenu godbe za mladino. Predsednik škocijanskega Orla je povedal o pravi ljubezni do domovine in nebeske kraljice. O orlovske organizaciji je govoril načelnik iz D. M. v Polju in župnik Debelak. Vmes je svirala godba in fantje iz D. M. v Polju so nam zapeli lepe slovenske pesmi. Po litanijah smo napravili izlet na Taber. Ogledali smo si na prijaznem griču trdnjavu iz turških časov, zgrajeno l. 1471. Pokazali so nam v pet metrov visokem obzidju strelne line, nad njimi in pod njimi okroglo luknje v katere so bili vtaknjeni debeli drogovci, ki so nosili leseni oder v dve nadstropji za bramborce. Brat Jeriba stopi na okope in nam z navdušeno besedo slika one čase, ko so tu okoli divjale turške vojske. V Tabru so se zbrali Šentjurci in Škocijanci in v tistih časih žalostno gledali, kako uničuje Turak njih dom in s strahom pričakovali, kdaj pride tudi nadnje. Starčki, žene in otroci so molili v cerkvi, zunaj pa so odbijali srčni mlačnični in može Turke da ne predrožidu. Prišli so Turki večkrat pred Taber, a ga niso zmogli. — Orli, — tako konča govornik, — boste vredni potomci nekdanjih Slovencev. Stojte tudi vi na braniku, mirno pa odločno odbijajte napade na sveto vero, našo najdražjo svetinjo. Govor je bil z nepopisnim navdušenjem sprejet. Tako je minil dan veselega, podučnega sestanka. Takih dni si želimo še mnogo. Fantje, navdušeni za lepe cilje, veseli in trezni. Videl sem med orlovskega godci tudi abstinentne. Vrili Orlom iz D. M. v Polju krepki »Na zdar« in na svinjenje!

Slavnosti v Trstu, ko izpuste v morje prvi naš dreadnought »Viribus Unitis«, se ministrski predsednik Bie- nerth ne bo udeležil, ker ne more zapustiti Dunaja. Vlado bosta ob slavnosti zastopala notranji minister grof Wickenburg in brambni minister Ge- orgi.

Vesti iz Amerike. V Superior, Wyo., je umrl dne 20. majnika slovenski rojak Ivan Pivk. Zapustil je ženo in dva nedorastla otroka. — V Bradocku, Pa., je umrla 3. junija rojakinja Mrs. Ivana Matičič, rojena Petrovčič.

Velika gonja se je uprizorila proti Kmetijskemu društvu v Šmarci, zlasti proti Borcu. Za danes izjavimo samo to, da društvo še ni v konkuru in da tudi ni pasivno. Kdor bode dolžil Borca kake goljufije, ga bode tožil in če ne bo dokazal, bo dotični kaznovan. Več bomo še pojasnili.

Posebni vlak v Divačo 2. julija t. l. Povodom jamske veselice, ki se bo vršila v Škocjanu 2. julija t. l., bo vozil na ta dan posebni vlak iz Trsta, c. kr. drž. žel. v Divačo. Posebni vlak odpelje iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 9. uri 28 min. dopoldne in pride v Divačo ob 10. uri 48 min. dopoldne. Za ta posebni vlak se bodo izdajali za nedeljska vlaka št. 222/322 veljavni znižani povratni vozni listki na Rodik in Divačo pod pogoju, da se pelje na povratu v Trst c. kr. drž. žel. izključno z vlakom št. 321/221 (iz Divače ob 8. uri 5 min. zvečer, prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 9. uri 40 min. ponoči). Če se na povratku ne pelje z nedeljskim in prazniškim vlakom iz Divače v Trst c. kr. drž. žel., ampak s kakim drugim vlakom, zgubi kupljeni returni vozni listek za povratek popolnoma svojo veljavno. Doplačilo na podlagi teh povratnih listkov za rabo drugih vlakov ni dopustno in se mora v tem slučaju kupiti od povratne postaje nove listke.

Nova dekanata na zagrebškem vseučilišču sta prof. dr. Ferdo pl. Šišić na filozofski in prof. dr. Mirko Marchetti na bogoslovni fakulteti.

Proti razcepitvi senjske škofije. 26 akademikov iz modruško-senjske škofije je na sestanku protestiralo proti odcepitvi Reke od senjske škofije in se s častno besedo zavezalo, da prestopijo k pravoslavlju, ako se ločitev izvede.

Vojna mornarica. Pulj, 20. junija. Tu sem je došel poveljnik vojne mornarice admiral grof Montecucoli, ukrcal se bo na službeno jahto »Lacroma«, s katero bo odplul te dni v Trst k spustitvi našega prvega dreadnouga »Viribus Unitis« v morje. Tudi cesarjeva jahta »Miramar« je postavljena v službo. Pripravljena je za prestolonaslednika nadvojvoda Fran Ferdinandu, ki bo v Trstu s svojo soprogo vojvordinjo Hohenberg zastopal cesarja. Pripravljena je tudi jahta »Fantasia« za člane cesarske hiše. Vsa pomnožena velika eškadra je priplula v nedeljo v puljsko vojno luko, iz katere bo odplula te dni proti Trstu. Vsa ta velika eškadra, katera šteje okoli 60 jednot, bo navzoča v Trstu pri krstu velikana »Viribus Unitis«.

Cudna stavka. Pazin, 19. junija. Stavka posebne vrste je bila v našem mestu na praznik sv. Rešnjega Telesa. Pripadniki italijanske stranke niso hoteli priti k procesiji, ker je pri tej svečanosti sodelovala hrvaška godba. Ne bi to omenjali, da so naredili to odrasli, ker se ne more nikogar siliti, da pride k bogoslužnem obredom. Drugače je pa, če stavka tudi šolska mladina. Izostali so namreč od procesije otroci laških ljudskih šol z učitelji in učiteljicami in pa dijaki laške realne gimnazije. Da, dogodilo se je celo, da je ravnateljica ženskih ljudskih šol prepovedala učenkam priti k procesiji. In ker se je pa le našlo deklic, ki se tej zabrani niso pokorile, je iste mogočna ravnateljica strogo pokarala. To je vrhunec predernosti! Radovedni smo, kaj bodo na to šolske oblasti rekli!

Zgradbe v Zagrebu. Letošnje leto se je izdalо stavbenih dovoljenj za 24 trinadstropnih, 11 dvonadstropnih, 29 enonadstropnih in 12 parternih hiš.

Dekliški licej v Osjeku. Hrvatska deželna vlada namerava lani ustanoviti licej na Sušaku premestiti v Osjek.

Šlajerske novice.

Mesto Gradec najame 5 do 11 milijonov posojila.

Proti škofu protestirajo. Po nekod so začutili naši liberalci potrebo po veri. Dočim se prej nikdo niti zmenil ni za mašo in cerkev, so po odstavljenju vpokojenega župnika Sattlerja v Celju v »Narodnem domu« vsi navzoči, ki so čakali na večer prvih volitev na svoj poraz, podpisovali neko polo, naslovljeno baje na prevzvišenega gospoda škofa v Maribor in nekako tako pisano, kot bi zahtevali preklic suspenzije. Oh, da se ti ljudje toliko potezajo za kakega liberalnega duhovnika, dočim bi druge najraje posili!

Brezuspešno nemškutarsko hujskanje. V soboto se je pripeljal v Slovensko Bistrico premilostni knezoškof

iz Maribora, da opravi sveto birmo. Pri tem smo opažali, da je bil hujško-joži poziv »Marburger Zeitung«, ki je v posebnem odstavku zahtevala od »nemških« Bistričanov, da se naj ne udeleže vzprejema škofovega, zaman. Nemškutarske purgarje je zelo raztrogalo, da je dobil slovenski kandidat Rebek tokrat 10 glasov več nego leta 1907. Bil bi jih seveda lahko še več, a pa slučajev smrti in ta nesrečen avancement pri uradnikih, to nam je odjedlo kakih pet do sedem glasov. Slovenci bi se bili še veliko častnejše postavili in njih napredek bi bil tem očividnejji, ker je Marckhl silno nazadoval — Slovencem in socialistom v prid. Marburger Zeitung« zvraca krvido na slovensko duhovstvo, hujška meščanstvo, ali vkljub temu so šli škofa sprememat občina, vsi uradi, častniki, šole itd. Nič ne pomaga!

Železniški uradniki nas ne razumejo. Velikokrat smo že tožili, da južna železnica ne gleda dovolj na to, da bi nam pošljala nam prijaznih uradnikov. Zaznamujemo zopet slučaj, da uradnik na Pragerskem ni maral slovenski razumeti, oni v Laškem trgu pa je na slovensko vprašanje nemško odgovarjal. Enkrat se mora to izpremeniti.

Obesila se je v Mariboru davčnega uradnika soproga gospa Suzana Prandstätter.

Ljubljanske novice.

Skrivnost, ki ni skrivnost. Pred tremi leti, ko je kandidiral dr. Ravnhar proti liberalni stranki, so socialni demokrati čakali do zadnjega, kam bi se odločili. Po intenzivni konferenci dr. Trillerja z Ebinom Kristanom je padla kocka. Socialni demokrati so se soglasno odločili proti dr. Ravnharju za liberalno stranko. Da je moral biti za to kak drug pogoj, kakor pa liberalno stranko pridobiti za socialno misel, je pač vsakemu jasno, ker je v tem oziru liberalna stranka do danes ostala skrajno nazadnjaška. Letos so se na socialni demokratje na povelje Kristanov »ogreli« za tistega dr. Ravnharja, proti kateremu so šli pred tremi leti, ko je samostojno proti liberalni stranki kandidiral, »načeloma« v boj. Pogoji so pa gotovo eni in isti ostali ...

Zbor »Ljubljane« ima, kakor že včeraj napovedano, danes vajo v dvorani »Rokodelskega doma« v Komenškega ulici nedaleč od hotela Štrukelj, ker je »Unionova« dvorana zasedena. — Odbor.

K III. koncertu »Ljubljane« pričnemo nastopno nekaj ocen o g. prof. K. Kleinu, članu dvornega orkestra, ki sodeluje pri koncertu. Richard Heuberger, znameniti dunajski glasbenik in zborovodja po celem svetu slovitega dunajskega »Männergesangsvereina«, piše: »Naravnost fenomenalna dovršenost in sigurnost, s katero razpolaga g. prof. Klein na svojem instrumentu, se je imenito pokazala pri vsaki točki sporeda. Vse njemu lastno neizreceno fino čuvstvovanje plamteče duše umetnikove je izvalo viharje odobravanja in priznanja.« — Berolinska »Börsenzeitung« piše po nekem koncertu v Berolini: »Prof. Klein iz Dunaja, ki je koncertiral v Bechsteinovi dvorani, je bogato nadarjen, eminenten umetnik. Njegovo čustveno predavanje in populna čistost njegove vse obvladajoče tehnike zbujojo občudovanje. Saint-Saënov koncert poln največjih težkoč mu je nudil dosti prilike, da nam je pokazal svoje bravure in naravnost očarjujoč dovršenost.« — Dalje piše pariški »Figaro«: »Mladi, ženjalni dunajski virtuozi je igral 14. januarja l. l. pred mnogobrojnim distinguiranim občinstvom v Erard-dvorani. Sijaj njegove umetnosti je povzročil pri poslušalcih uprav entuzijastično razpoloženje. Umetnik prodira s svojim polnim, toplim tonom z lahkoto k srcu, pa te tudi z neodoljivo silo vabi v močnem stopnjevanju njegove elegantne in čudovito dovršene tehnike seboj. (Ed. Dupont.)« — Omenimo, da igra g. prof. Klein na instrumentu (Stradivarius), ki je vreden 30.000 K, podarjen mu od navdušenega častilca. Ze same teh par izvlečkov iz tujih ocen kaže, da imamo pričakovati v nedeljo izreden glasben užitek samo v tej točki.

Ker bodo poleg tega vse druge točke velezanimive v širšem in ožjem smislu, upravičeno pričakuje »Ljubljana«, ki se na strašila truda ne troškov, da ji obilni posej, koristen in časten društvo in slovenskemu ljudstvu, izpriča zasluženo priznanje.

Poročil se je danes na Brezjah gosp. Alojzij Kocmür, solicitator dr. Pegana, z gdčno Kalanova. Bilo srečno!

Ljubljancan pred tržaškimi porotniki. V Trstu je stal 20. t. m. pred

tržaškimi porotniki 33letni asistent državne železnice Ljubljancan Franc Mencin. Obtožnica ga je dolžila uradne poneverbe in pa, da si je prilastil 5361 kron. Mencin je pobegnil 24. majnika v Benetke, kjer so ga dva dni pozneje zaprli. Zaslišanih je bilo 17 prič, ki so posodile Mencinu večje zneske. Mencina so porotniki oprostili z desetimi glasovi.

Umrli so v Ljubljani: Sestra Ana Rechaag, usmiljenka, 62 let. — Josip Sohar, tovarniški delavec, 60 let. — Marija Zorman, posestnikova žena, 52 let. — Matija Bartelme, posestnik, 37 let. — Jernej Rogelj, prosjak, 52 let. — Alojzija Klampfer, posestnikova hči, 4 dni.

Aretovan je bil 37letni dinar Andrej Ovčar iz Smlednika, kateri je v svoji piganosti ukradel nekemu prijatelju iz žepa 6 kron in potem plačeval za žganje. Ko je izmaknil še žepno uro, so ga ovadili, da je bil aretovan in izročen sodišču.

Prijet prisiljenec. Orožništvo je dne 14. t. m. izsledilo in aretovalo prisiljenca Rudolfa Nährfaitha, kateri je bil dne 6. t. m. pobegnil od dela.

Ponesrečen beg. Včeraj se je bil skril v zgradbi nove hiše na Francu Jozipu cesti prisiljenec Anton Hohenfasser iz Koroškega z namenom, da bi jo bil popihal. Zvečer so ga našli delavci skritega v kleti ter ga izročili stražniku, ki ga je odpeljal zopet nazaj v hišo pokore.

Sam se je zglasil. Pozimi je prenočeval v treh tukajšnjih hotelih nek potnik, ki se je zglasil pod tujim imenom v hotelih in zapustil 7, 25 in 40 K goljufivega dolga. Ko je policija za njim poizvedovala, je tudi poizvedela, da je svoji stanodajalki poveril 50 K, katere bi imel oddati na pošti; nadalje je ukradel svojemu tovarišu za 15 K predpasnikov vzorcev in jih prodal v Kolodvorski ulici neki natakarici za 5 k. Tudi svojega šefa je spravil ob 80 K s tem, da je kot potnik poslal finirane naročilne listke raznih tvrdk in ko je ta potem blago odposlal, mu je prišlo vse nazaj in je imel pri tem 80 k. kron stroškov. Nadalje je opearhili neko dunajsko tvrdko za mesečno plačo 140 k. v potnino. Tako je mladi mož v kratkem zapravil 1469 k. ker je bil sedaj brez vseh sredstev, se je sam prijavil policiji, katerega je izročila delzelnemu sodišču.

Virantovci hišo na Sv. Jakoba trgu, ki je zdaj last Kranjske hranilnice, se preseli s prihodnjim šolskim letom Huthov zavod in učilišče nemškega šolskega kuratorija.

Naselbina v Rožni dolini se je pomnožila letos zopet za tri nove hiše.

Mestnem domu so se pričeli zopet naknadni nabori.

Stara poslopja nekdanjega vojskega oskrbovališča so do polovice podrli.

Dunajsko cesto bodo tlakovali v kratkem od Tönniesove tovarne dalje. Kamenite (porfirjeve) kocke so že načovene.

SNEŽEN VIHAR V NEW YORKU.

New York. Po veliki vročini, ki je bila v New Yorku te dni, se je vreme izpremenilo. Toplomer je

pobočnik je zasledoval napadalca, ki je kljub temu ušel.

Smrtna žrtva bolja. Iz Budimpešte poročajo: Dne 3. junija ponoči ni mogel poštni uradnik Vaclav Friedrich na noben način zaspasti zaradi bolja, ki so ga hudo mučile. Vsled tega se je zelo razjevil, poiskal je steklenico terpentina ter polil z njim posteljnino. Nato je šel na lov na bolhe z gorečo svečo. Vsled neprevidnosti je začgal posteljnino in uradniku se je vnela tudi obleka. Nikogar ni bilo v bližini, ki bi mu mogel priti na pomoč. Zgrudil se je nezavesten na tla, ves opečen. Prihitevi ljudje so ga našli, ko je bilo že vse stanovanje v plamenu. Uradnika Friedricha so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je vsled groznih opeklin umrl.

Dobrodeline ustanove milijonarke. Letos meseca marca je na Dunaju umrla zasebnica Jožeta Mittermayer. Zapustila je svoje premoženje poldrug milijon krov za dobrodeline namene, pri čemur je v oporoki izrečno določila, da ima njen pravni zastopnik dr. Beliza odločevati o uporabi zapuščine. Dr. Beliza se je odločil, da dobi en milijon avstrijska družba za preiskavanje raka in sicer, da sezida bolnišnico za one, ki so bolni na raku. Ta družba je pod protektoratom našega cesarja. Pol milijona pa dobi društvo za vzdrževanje Franc Josipove otroške bolnišnice, da sezida paviljon za otroke, obolele na škrlatinki.

Radi krave dva mrtva. V Glini sta nedavno sprla dva kmeta radi poljske škode, povzročene po kravi. V prepisu je Dmitar Baltić zakljal svojega nasprotnika Vasilija Sužnjevića, ki je zapustil pet nepreskrbljenih otrok. Dmitarja so zaprli, a kmalu so našli mrtvega, ker se je obesil. Zapustil je 6 malih otrok.

150 hiš porušenih. V Abordu se je utrgala zemlja in porušila 150 hiš. Prebivalci so se pravočasno rešili. Tri osebe je ubilo. Veliko število rodbin je brez strehe.

Roparji ustrelili policista. V Varšavi so na neki zelo obljudenosti cesti napadli trije banditje nekega denarnega slava in ga oropali. Pri zasledovanju roparjev je bil ustreljen en policist. Dva roparja se je posrečilo prijeti, tretji je odnesel pete.

300.000 K za vdove in sirote hrvaško-slavonskega domovinstva je zapustila nedavno umrla baronica Kušlan.

Bosanci ne marajo za socialdemokrate. Bosanski socialdemokrati so sklenili, da si osvoje industrijsko središče Zenico ter tam zasidrajo svojo poveljsko ladjo. Poslali so v Zenico plačanega agitatorja, ki naj bi v treh mesecih pripravil tla za zmagoslavno zavzetje tega delavskega središča. Na Binkošti je bil napovedan dohod rdeče garde iz Sarajeva, na programu je bil javen shod, veselica, predstava itd. Točka vse se je tako temeljito izjavilo, da rdečkarji ne bodo tako kmalu več mislili na pohode v Zenico. Že na kolodvoru jih je sprejelo in obkolilo vrlo hrvaško delavstvo s posmehom in veselostjo ter se naslajalo na prepadenih obrazih rdečkarjev, ki so pričakovali drugačnega sprejema. Na shodu je socialdemokratički govornik slišal in videl, da je zeniška delavska trdnjava v nezlomljivih poštenih hrvaških rokah, ki zna jo trdo in neusmiljeno prijeti onega, ki se z nečednimi ustmi dotika imena vladike Stadlerja in verskih svetinj. Shod se je hitro končal — ljudstvo ga je razbilo. Po shodu je pošteno delavstvo napravilo obhod po mestu, navdušeno prepevajoči Liepo našo domovino. Socialisti so opustili vse nadaljne točke programa in se med posmehom in klici zavednega delavstva prihuljeno zgubili tje, od koder so prišli. Kako velikega pomena je ta poraz socialne demokracije, nam pove dejstvo, da je v Zenici rudnik s 1000 delavci in mnogo tovaren. Bosanske slike so tedaj za rdečo internacionalo — prekisle!

Ljudske trgovine ali kooperativne zadruge. V New Yorku se je ustanovila zadruga z glavnico 1 milijona dolarjev, ki ima naman 7000 trgovcev v New Yorku združiti, da bodo svoje blago skupno kupovali, skupno oglaševali in skupno oddajali, pri čemer se bodo stroški obratovanja takoj znižali, da bodo lahko plačevali svojim odjemalcem na leto godstotno dividendo na podlagi zneska, za katerega so ti kupili blaga. Organizacija bo nosila ime: United Stores Association, in je ustanovljena po angleškem vzgledu samo s tem razločkom, da morajo biti na Angleškem odjemalci člani organizacije, v New Yorku pa bodo plačali samo no-

minalno pristojbino 2 dolarjev. Organizacija bo izdajala za svoje odjemalce mesečnik in vzdrževala informacijski in posredovalni biro. Vsak odjemalec bo dobil tudi zavarovalno polito na gotovo vsoto. V New Yorku je 750.000 rodbin in United Stores Association upa, da bo najmanj 300.000 rodbin prislopi k organizaciji in da bo vsaka rodbina izdala v njenih prodajalnicah najmanj 400 dolarjev.

Mažarsko banko v Ameriki ustanove ogrska kreditna, trgovska in diskonta banka. Dogovore in vse priprave vodi v New Yorku baron Pavel Kornfeld.

III. razred na brzovlakih ogrskih državnih železnic se v kratkem vpelje.

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice „Slovenske Straže“ in vse somišljenike, naj skrbe v svojih krajinah, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnem Slovencem. Rabite povsod naše vžigalice. Opominjajte znance na rabi naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri tvrdki Menardi v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobitek iz vžigalic velik.

Telefonska in brzovljavna poročila.

IZID DRŽAVNOZBORSKIH VOLITEV.

Dunaj, 21. junija. »Deutsch-nacionaler Verband«, ki je imel doslej 78 poslancev, bo v novi zbornici imel 99 poslancev, k tem pridejo še judovski zastopniki Kuranda, Friedmann, Hock, Ofner, Ganser, Denk, Zenker. Nemških krščanskih socialcev, ki jih je bilo v starri zbornici 96, bo v novi zbornici skupno z dr. Heilingerjem 76. Socialni demokratje so res na Dunaju pridobil, zato so pa izgubili po drugih krajih. V starri zbornici je bilo socialnih demokratov 87, v novi zbornici jih je 81. Skupni češki klub, ki je v starri zbornici imel 84 mandatov, jih bo v novi zbornici imel 81. Schönererjevi Vsenemci so imeli prej 3 poslance, sedaj jih imajo 4. Zionisti so imeli prej 3, sedaj 1; Bukovinski Rusini 5, Jugoslovani 36, od katerih ima slovenska narodno-napredna stranka samo en mandat. Število Italijanov in Rumunov je ostalo staro. Na Poljskem volitve še niso končane in se zato še ne more zabeležiti natančnih številk.

STAROČEŠKA STRANKA NA MORAVSKEM.

Brno, 21. junija. Po včerajnjih volitvah je staročeška stranka takoreko prenehala eksistirati in se fuzionira s češko katoliško-narodno stranko.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 21. junija. Državni zbor se snide 11. julija. Za predsednika bo izvoljen Steinwender.

Dunaj, 21. junija. Vladno večino tvori 107 nemških svobodomiselcev, 76 kršč. socialcev, 72 Poljakov, 21 Italijanov, skupaj 276. Tako poročajo listi, kaj pa bo v vladno večino v resnici, sedaj še nihče ne ve.

DEMISIJA WEISSKIRCHNERJEVA. **Dunaj,** 21. junija. Trgovinski minister Weisskirchner je prosil ministrskega predsednika, naj predloži cesarju njegovo demisijo. **Demisija bo danes ali jutri sprejeta.** Kar se tiče naslednika, bo najprej imenovan le voditelj trg. ministrstva.

NOVI ČLANI GOSPOSKE ZBORNICE. **Dunaj,** 21. junija. Nekaj poslancev, ki ni več izvoljenih, bo poklicanih v gosposko zbornico, med temi sta baron Chiari in Začek.

SOCIALNO-DEMOKRATIČNO IN KRŠČANSKO-SOCIALNO ČASOPISJE PO VOLITVAH.

Dunaj, 21. junija. Soc. dem. »Arbeiter Zeitung« se bavi z včerajnjimi dogodki na Dunaju pod naslovom »Zerschmettert« ter pravi, da je to, kar se je zgodilo včeraj na Dunaju, brez izgleda v politični zgodbini. Kršč. soc. »Reichspost« se bavi z razmerjem krščansko-socialne stranke do nemške narodne zveze in vladne večine, in pravi, da se bo to razmerje vsled izida volitev izpremenilo.

OBČINSKE VOLITVE V LITIJI.

Litija, 21. junija. Pri včerajnjih občinskih volitvah v I. razredu je pridrila mešana lista. V II. razredu je z veliko večino izvoljena lista Kmečke

zveze. Skrutinij se je pretrgal o polnoči in se za III. razred nadaljuje danes zvečer. Volitve so se vrstile mirno, udeležba velikanska.

ARETIRANI SRBSKI DIJAK.

Dunaj, 21. junija. Iz Svete se je sem pripeljal dijak Vladislav Kujundžić. Takoj po svojem dohodu je bil aretiran. Obtožen je veleizdaje in špijunaže. Včeraj sta bila pozvana še dva sibška dijaka na dunajsko policijo.

BIVŠI MEHIKANSKI PREDSEDNIK V PARIZU.

Pariz, 21. junija. Bivši mehičanski predsednik Diaz se je pripeljal danes sem.

6.500.000 OSEB UMRLA NA KUGI.

London, 21. junija. Državni tajnik za Indijo poroča, da je zadnja leta umrlo na kugi ondi 6.500.000 oseb.

Mnenje gospoda dr. P. Jonna Troili, zdravnika »Dobrodelnega društva Nj. V. kraljice-matere« Rim.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Naznanjam Vam, da pripisujem že več časa z uspehom Vaše **Serravallovo Kina-vino z železom** in posebno se ga poslužujem pri malokrvnosti otrok, ki ga jako radi jemljejo.

Rim, 4. julija 1909.

Dr. Jonna Troilli.

* * * **Duhovni Pastir.** Urejuje Alojzij Stroj. V založbi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. — O tem našem homiletičnem mesečniku, ki že osemindvajseto leto deluje za razvoj cerkvenega govorništva med Slovenci, je nedavno češka revija »Vlast« objavila kako ugodno oceno, katero je zaključila z besedami: »Duhovni Pastir« se odlikuje po znamenitih propovedih, kajih prednost je, da so bogate po izbrani vsebinai, pregledno sestavljeni in prepletene s primernimi vzgledi iz življenja, tako da morajo doseči trajen uspeh. (»Vlast«, leto XXV., str. 461.) Letos pa je v imenovanici češki reviji napisal profesor Zundálek obširnejši življenjepis mons. d. r. A. Karolina povodom njegovega imenovanja škofom tržaško-koperskim. (»Vlast«, 1911, stran 634—641.) V njem znani prijatelj Slovencev natančno opisuje zasluge sedanjega tržaško-koperskega škofa za slovensko slovstvo in zlasti obširno obravnavata njegovo delovanje na homiletičnem polju. Prof. Zundálek povdarja govorniške prednosti posameznih pridig tržaško-koperskega škofa, ki so bile priobčene v zadnjih letnikih »Duhovnega Pastirja«, in navaja v dokaz nekaterje odlomke v češkem prevodu. Pisatelj se sploh jako laskavo izraža o govorih imenovanega cerkvenega dostenjanstvenika, kar je obenem veselo znamenje, da — kakor na vseh poljih — Slovenci napredujemo tudi v cerkvenem govorništvu. — Naj pri tej priliki omenjam, da so tudi v letošnjem letniku »Duhovnega Pastirja«, katerega je izšlo do sedaj 5 zvezkov, objavljeni mnogi dovršeni govorovi naših znanih govornikov. Kot sotrudniki v imenovanih peterih zvezkih so govorniki: Ivan Baloh, Valentin Bernik, Peter Bohinjec, K. Čik, J. Dolenc, dr. Egidij, Ferdinand Gregorec, Ivan Kovačič, Alojzij Kramaršč, † dr. Ivan Križanič, dekan in deželni poslanec Ivan Lavrenčič, J. Mikš, P. Hugolin Sattner, Fr. Stuhec, misijonar P. Kazimir Zakrajšek v Ameriki, kanonik Anton Zlogar, Andrej Zupanc itd. — Pa ne samo govor, ampak tudi druga tvarina, ki jo objavlja »Duhovni Pastir«, zaslubi vso pozornost. Omenjamamo samo točnega in zelo poučnega popisa prvega homiletičnega tečaja na Dunaju (od 14. do 16. februarja t. l.), ki ga je spisal gosp. Andrej Snoj, kakor tudi obširnih poročil o knjižnih novostih, ki morajo duhovnika zanimati. Med njimi moramo posebej imenovati poročilo škofa dr. Andreja Karolina (str. 151) o knjigi »Die Adventsperikopen« škofa dr. P. W. Kepplerja, ki je po svojih homiletičnih izdelkih v vsakem oziru zgled cerkvenim govornikom.

M. **Grafenauer, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva, II. del.** Doba narodnega prebujenja 1848—1868, je ravnonos izšla in broširani izvodi so že danes na razpolago v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Redkokedaj je bilo doslej po kaki knjigi toliko povpraševanja in nestrengne pričakovanja kakor ravnvo pri II. delu Grafenauerjeve slovstvene zgodovine. Vsebina II. dela je izredno na-

rasla, tako da obsega knjiga skorostiskovnih pol.

Založništvo je določilo knjigi z ozrom na njeno obširnost in neglede njeni znanstveno vrednost zelo nizko, ceno in sicer 6 K 20 v za broširan in K 20 v za v platno vezan izvod.

Vezani izvodi bodo na razpolago petek v »Katoliški Bukvarni«.

Rogaški

Tempel vrelec. Dietetična namizna piča z oblimo ogliščko kislino. Posreduje prebavo in izmeno snovi.

Styria zelo koncentriran medicinsko vrelec, pripravljen pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančenik oteklinah, jetrični trdini, zlatci, anovoljenskih bolezni, katarrh dihalnih organov.

Donati zdravilen vrelec načrtovan vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem žrevenem kataru, obstredu, žolčnih kamencih, tolačici, trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši prirodni vrelec magnije-glauberske soli.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 20. junija.

Pšenica za oktober 1911	12:11
Rž za oktober 1911	9:46
Oves za oktober 1911	8:34
Koruba za julij 1911	7:31
Koruba za avgust 1911	7:41

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

dan	Cas opazovanja
-----	----------------